

Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om djurhållning inom lantbruket m.m.

**DFS 2004:17
Saknr L 100**
Utkom från trycket
den 10 december
2004

beslutade den 9 november 2004.

Djurskyddsmyndigheten föreskriver¹, med stöd av 2, 4, 9, 9 a, 13, 13 a, 15, 17 och 18 §§ djurskyddsförordningen (1988:539) följande samt beslutar följande allmänna råd.

Innehållsförteckning

1 kap.	Gemensamma bestämmelser	s. 3
	Inledande bestämmelser.....	s. 3
	Tillsyn och skötsel.....	s. 3
	Utrymme och inredning m.m.	s. 3
	Mått.....	s. 5
	Stallklimat.....	s. 5
	Fönster och belysning	s. 6
	Buller	s. 6
	Foder och vatten	s. 6
	Renhållning	s. 7
	Betesmarker och rastgårdar.....	s. 7
	Utegångsdjur	s. 9
	Drivning	s. 10
	Ny teknik	s. 10
	Undantag	s. 10
2 kap.	Särskilda bestämmelser för olika djurslag.....	s. 11
	Hästar	s. 11

¹ Jfr rådets direktiv 91/629/EG av den 19 november 1991 om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar (EGT L 340, 11.12.1991, s. 28, Celex 31991L0629), rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur (EGT L 221, 8.8.1998, s. 23, Celex 31998L0058), rådets direktiv 1999/74/EG av den 19 juli 1999 om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns (EGT L 203, 3.8.1999, s. 53, Celex 31999L0074) och rådets direktiv 91/630/EEG av den 19 november 1991 om fastställande av lägsta djurskyddskrav vid svinhållning (EGT L 340, 11.12.1991, s. 33, Celex 31991L0630). Angivna direktiv är samtliga senast ändrade genom rådets förordning (EG) nr 806/2003 (EGT L 122, 16.5.2003, s. 1, Celex 32003R0806). Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37, Celex 31998L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s.18, Celex 31998L0048).

Nötkreatur	s. 12
Grisar	s. 15
Får	s. 17
Getter	s. 18
Fjäderfän allmänt	s. 19
Höns inklusive slaktkycklingar	s. 19
Kalkoner	s. 21
Gäss	s. 21
Ankor	s. 21
Pälsdjur allmänt	s. 22
Minkar	s. 23
Rävar	s. 23
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	s. 23

Bilagor

Bilaga 1 Hästar.....	s. 25
Bilaga 2 Nötkreatur.....	s. 28
Bilaga 3 Grisar.....	s. 33
Bilaga 4 Får.....	s. 37
Bilaga 5 Getter.....	s. 39
Bilaga 6 Fjäderfän.....	s. 40
Bilaga 7 Mink.....	s. 46
Bilaga 8 Definitioner.....	s. 47

1 kap. Gemensamma bestämmelser

Inledande bestämmelser

1 § Grundläggande bestämmelser om hur djur ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539).

2 § Dessa föreskrifter och allmänna råd innehåller bestämmelser om djurhållning inom lantbruket m.m. Bestämmelserna avser djurslagen häst, nötkreatur, gris, får, get, fjäderfå utom strutsfåglar samt pälsdjur.

Definitioner av uttryck som finns i dessa föreskrifter och allmänna råd finns i bilaga 8.

Tillsyn och skötsel

3 § Djur ska hållas på sådant sätt att tillsynen över djuren kan ske utan svårigheter.

Tillsyn ska ske på ett för djuren betryggande sätt och ska normalt ske minst en gång dagligen. Nyfödda, sjuka eller skadade djur och djur som betar sig onormalt ska ses till oftare. Detsamma gäller beträffande högdräktiga djur, särskilt vid tiden kring förlossningen.

4 § När ett djur hålls på bete får djurets rörelsefrihet inte begränsas genom att en tyngd eller annat hindrande föremål fästes vid djuret. Rörelsefriheten får heller inte begränsas genom att olika delar av djurets kropp binds samman eller genom att djuret binds samman med ett annat djur.

5 § Djur ska hållas tillfredsställande rena.

6 § Automatiska system och anordningar som inverkar på djurskydd och djurhälsa ska kontrolleras dagligen.

7 § Föremål och ämnen som kan skada djur ska förvaras oåtkomliga för djuren.

8 § Elektriska pådrivare får endast i undantagsfall användas av veterinär när denne anser det nödvändigt av veterinärmedicinska skäl.

Utrymme och inredning m.m.

Allmänna råd till 1 § djurskyddsförordningen

Djurstallar bör utformas så att flyttning, transport och utlastning av djuren underlättas. Drivgångar bör ha släta ytor utan skarpa hörn. Om det från djurskydds och djurhälsosynpunkt är positivt med speciella utlastningsrum

eller -boxar bör sådana finnas. Lastrampers lutning bör vara så liten som möjligt.

9 § Vid förprövningspliktig ny-, till- eller ombyggnad av stallar ska dessa utformas så att det finns godtagbara förutsättningar att rädda djuren vid brand.

Allmänna råd till 1 kap. 9 §

Lantbrukets Brandskyddskommittés rekommendationer bör följas vid nybyggnad och större om- och tillbyggnad av djurstall.

10 § Golv och liggytor ska ha en jämn och halkfri yta.

Boxar eller liggytor med rörligt golv samt utgödslingssystem i öppna skrapgångar ska utrustas, utformas och skötas så att djuren inte tillfogas skador och så att utrustningen inte inverkar menligt på djurens beteende och hälsa. Detsamma ska gälla utformningen av dränerande golv.

11 § Djur som behöver särskild vård ska kunna tas omhand i ett närbeläget utrymme med ett klimat som djuren är vana vid. För djur som hålls i icke värmeisolerade stallar och för utgångsdjur ska dock minst en tredjedel av behandlingsplatserna inrymmas i utrymme som kan värmas upp.

Djur som behöver särskild vård ska inhysas i boxar där de kan vända sig, om inte veterinär föreskriver annat, och ska vid behov kunna hysas individuellt.

Första stycket gäller inte fjäderfästallar enligt 2 kap. där sjuka och skadade djur omedelbart avlivas.

Allmänna råd till 1 kap. 11 §

För grupphållna nötkreatur och grisar bör det utrymme som avses i föreskriften kunna hysa minst vart 25:e djur.

För grupphållna eller bundna hästar bör det utrymme som avses i föreskriften kunna hysa minst vart 10:e djur.

12 § Utfodrings- och vattningssystem ska vara utformade, dimensionerade och placerade så att de medger ett för djuren lugnt och naturligt intag av foder och vatten.

Utmatningsöppningen på datafodervagnar får ha elektriska avvisare. Avvisarna ska vara så konstruerade att djuren enbart kommer i kontakt med dem vid försök att påverka öppningen och så att de inte skadar djuren.

13 § Fönster, belysningsanordningar och elektriska ledningar som djuren kan nå ska vara försedda med lämpliga skydd eller vara utförda så att skaderisk inte föreligger.

14 § Det ska finnas en godtagbar plan för hur djurskyddet skall upprätthållas vid elavbrott.

Mått

15 § De mått som anges i denna författning är minsta mått och centrummått för normal inredning, om inte annat anges i 2 kap.

I ett befintligt stall godtas mindre avvikelser från föreskrivna mått om det är djurskyddsmässigt acceptabelt för det enskilda djuret och stallet som helhet uppfyller kraven på god djurmiljö. Detsamma gäller vid ombyggnad under förutsättning att planlösningen i stallet är god.

1 § djurskyddsförordningen ska tillämpas när det gäller mått för djurkategori som inte är upptagen i denna författning.

Stallklimat

16 § I stall ska djuren ha ett klimat som är anpassat till djurslaget och djurhållningsformen (termisk komfort).

17 § I värmeisolerade stallar får den relativa luftfuktigheten under vintern inte annat än undantagsvis överstiga 80 procent såvida inte stalltemperaturen understiger 10° C. I sådana fall får den numeriska summan av stalltemperaturen och relativa fuktigheten inte överstiga 90 procent.

I oisolerade stallar får den relativa fuktigheten inte annat än undantagsvis överstiga uteluftens relativa fuktighet med mer än 10 procentenheter.

18 § I ett stall får djur endast tillfälligtvis utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden, om inte annat anges i 2 kap.

Ammoniak: 10 ppm
Koldioxid: 3000 ppm
Svavelväte: 0,5 ppm
Organiskt damm: 10 mg/m³

19 § Utgödslingssystem ska vara utformade så att djur i en stallavdelning inte kommer i direktkontakt med gödsel från annan avdelning.

Luft får inte strömma mellan olika stallavdelningar via genomföringar i t.ex. ventilations-, utgödslings- och urindräneringssystem.

Öppningar mellan stallavdelningar ska kunna stängas och vara stängda när de inte används.

20 § I mekaniskt ventilerade stallar ska det finnas nödventilation.

Allmänna råd till 1 kap. 20 §

Även stallar med mekanisk ventilation utan krav på larm bör vara utrustade med en larmanordning som varnar för övertemperaturer, strömavbrott och fel på larmanordningen om ett ventilationsbortfall bedöms kunna medföra lidande för djuren.

Fönster och belysning

21 § Djurstall får vara försett med andra ljusinsläpp för dagsljus än fönster.

22 § Grisstallar som saknar fönster för dagsljus och som var i bruk före den 1 juli 1989 behöver inte förses med fönster om inte förprövningspliktig till- eller ombyggnad genomförs. Detsamma gäller för fjäderfästallar som var i bruk före den 1 januari 1994.

23 § Stallar, utom ligghallar eller andra byggnader för utegångsdjur, ska vara försedda med artificiellt ljus som inte förorsakar djuren obehag och som medger att tillsyn kan utövas utan svårigheter.

Buller

24 § Bullret i stallar får inte ha en sådan nivå och frekvens att det påverkar djurens hälsa menligt.

I stall får djur endast tillfälligtvis utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA.

Foder och vatten

25 § Djur ska dagligen ges foder av lämplig struktur.

Fodret ska vara tjänligt för djuret och fodergivan ska garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel.

26 § Djur ska få dricksvatten minst två gånger per dygn, om inte annat anges i 2 kap. Vattnet ska vara tjänligt för djuret.

Allmänna råd till 1 kap. 26 §

Djur bör ha fri tillgång till dricksvatten.

Renhållning

27 § Stallutrymme ska rengöras och utgödas minst en gång dagligen, om inte systemet för djurhållning är uppbyggt för andra rutiner som ger god hygien.

Vid kontinuerlig djurhållning ska stall eller stallavdelning rengöras noggrant minst en gång årligen. Vid omgångsuppfödning ska stall eller stallavdelning rengöras noggrant före varje insättning av en ny omgång djur. Hönsstallar ska därtill desinficeras regelbundet och alltid innan ny omgång djur sätts in.

28 § Ströbäddar och ströade liggplatser ska hållas torra. Strömedel ska vara av lämplig typ och ha god hygienisk kvalitet.

Betesmarker och rastgårdar

29 § Stängsel ska vara utformat och anordnat på sådant sätt att djur som hålls inom stängslet under normala förhållanden inte skadas. Stängsel som innehåller taggtråd får inte vara elektrifierade.

Allmänna råd till 1 kap. 29 §

Taggtrådsstängsel bör inte användas.

Det horisontella avståndet mellan el- och taggtrådsstängsel bör inte understiga 2 m.

30 § Betesmarker, rastgårdar och drivningsvägar ska vara fria från föremål med uppenbar risk att skada djuren.

31 § I anlagda rastgårdar samt vid av djur hårt belastade ytor i det fria ska marken vara hårdgjord, dränerad eller naturligt ha motsvarande funktion.

32 § Landet indelas, då fråga är om att hålla djur på bete i enlighet med 10 och 11 §§ djurskyddsförordningen, i nedanstående tre regioner.

Region A: Blekinge, Skåne och Hallands län.

Region B: Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Västra Götalands, Värmlands, Örebro och Västmanlands län.

Region C: Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Betesperioden omfattar i region A minst 4 månader, i region B minst 3 månader och i region C minst 2 månader. Betesperioden ska vara sammanhängande och infalla under tiden 1 maj - 1 oktober.

33 § Nötkreatur som hålls för mjölkproduktion ska anses hållna på bete om de varje dygn förs ut på bete och har tillgång till betesmarken under minst 6 timmar. Andra nötkreatur med krav på bete eller annan utevistelse ska vistas ute hela dygnet.

34 § Djurbeläggningen på betesmarken får inte vara högre än att ett växttäckte bibehålls på minst 80 procent av arealen i den aktuella betesfällan.

Allmänna råd till 1 kap. 34 §

Med hänsyn till växtnäringsbelastningen på betesarealen bör djurtätheten normalt inte överstiga följande genomsnittsvärden:

<i>Betestid månader</i>	<i>Antal mjölkkor/ha</i>
2	7
3	6
4	5

Om bete endast anordnas under en del av dygnet kan djurtätheten ökas i förhållande till den minskade användningen av betet. Vid extrem väderlek kan djuren hållas inne hela dygn om det behövs för att skydda dem eller marken från skador m.m.

35 § Undantag enligt 13 a § första stycket 2 djurskyddsförordningen från kravet i 10 § samma förordning om att nötkreatur som hålls för mjölkproduktion sommartid ska hållas på bete kan medges om villkoren i någon av punkterna 1 - 5 nedan är uppfyllda:

1. Djurhållaren följer en av dispensmyndigheten godkänd, skriftlig plan för att avveckla den verksamhet för vilken kravet på betesdrift inte kan uppfyllas.

2. Djurhållaren följer en av dispensmyndigheten godkänd, skriftlig och detaljerad plan för att anlägga bete och anordna betesdrift.

3. Dispensmyndigheten har funnit att möjligheter att anordna betesdrift för samtliga djur som omfattas av beteskravet inte finns och att

a. samtliga sinkor hålls på bete under en tidsperiod om minst sex veckor,

b. samtliga rekryteringsdjur över sex månader hålls på bete,

c. verksamheten inte utvecklas så att fler djur behöver omfattas av undantag,

d. stallmiljön och djurhälsan i besättningen är dokumenterat mycket god, samt

e. alla djur som omfattas av undantaget ges möjlighet till motion under en sammanhängande period om minst två månader per år.

4. Djurhållaren följer en av dispensmyndigheten godkänd, skriftlig plan för att uppfylla villkoren i punkt 3.

5. Dispensmyndigheten har funnit att oförutsedda eller speciella omständigheter förhindrar djurhållaren att hålla djur på bete och att djurhälsan och stallmiljön hålls på högsta möjliga nivå.

Allmänna råd till 13 a § djurskyddsförordningen

Särskilda skäl för att medge undantag från kravet på bete enligt 13 a § första stycket 2 djurskyddsförordningen, i enlighet med villkoren i 1 kap. 35 § 3 i föreskrifterna, kan anses föreligga för djurhållare med mjölkkor om dispensmyndigheten efter en uttömmande utredning kan konstatera

- att det inte finns godtagbara drivningsvägar till betesmarken och inte heller förutsättningar att anlägga sådana vägar,
- att drivningsvägen mellan bete och mjölkningsplats överstiger en kilometer, eller
- att det inte finns mark där bete är anlagt eller kan anläggas på ett godtagbart sätt.

Särskilda skäl för att medge undantag enligt de ovannämnda bestämmelserna i djurskyddsförordningen bör inte anses föreligga om dispens tidigare medgetts i enlighet med villkoren i 1 kap. 35 § 1, 2, 4 eller 5 i föreskrifterna, om samma dispensgrunder åberopas för förnyad dispens.

Allmänna råd till 1 kap. 35 §

Mycket god stallmiljö enligt 1 kap. 35 § 3 d bör vara intygad av en sakkunnig person, såsom en byggnadsrådgivare vid länsstyrelsen, och anses föreligga endast om maximiventilationen minst uppfyller rekommendationerna i Svensk Standard SS 951051, inredningen håller god standard och stallet i övrigt väl uppfyller gällande djurskydds krav.

Mycket god djurhälsa enligt samma punkt bör vara intygad av en veterinär med kännedom om hälsoläget i besättningen, och anses föreligga endast om sjukdomsfrekvensen är låg och skötseln av djuren är god.

Kravet på motion under två månader enligt 1 kap. 35 § 3 e bör anses vara uppfyllt endast om djuren hålls i lösdriftsystem där de kan röra sig helt fritt eller om de får regelbunden daglig motion på annat sätt.

36 § Undantag enligt 35 § får medges för perioder om högst två år i fråga om punkt 1, tre år i fråga om punkt 2, fem år i fråga om punkt 3, två år i fråga om punkt 4 och ett år i fråga om punkt 5.

Utegångsdjur

37 § Endast djur som är lämpade för utevistelse under den kalla årstiden får hållas som utgångsdjur. En ytterligare förutsättning är att de yttre förhållandena såsom terräng och markbeskaffenhet är lämpliga för djuren.

38 § Utegångsdjur ska ha tillgång till ligghall eller annan byggnad som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren liggplats.

Allmänna råd till 1 kap. 38 §

En ligghall för t.ex. hästar och nötkreatur bör normalt bestå av tre väggar och tak. Den öppna långsidan bör i normalfallet ha söderläge.

Drivning

39 § Vid drivning ska djuren hanteras lugnt. Djuren ska ha tillräckligt med utrymme för att kunna förflytta sig. Djuren ska tydligt kunna uppfatta drivvägen.

Allmänna råd till 1 kap. 39 §

Drivning av djur bör inte ske genom koppling till fordon.

Ny teknik

40 § Nya tekniska system och ny teknisk utrustning som godkänts av Djurskyddsmyndigheten, eller före den 1 januari 2004 Statens jordbruksverk, i enlighet med 7 och 8 §§ djurskyddsförordningen får användas utan hinder av denna författning.

Undantag

41 § Om det finns särskilda skäl kan Djurskyddsmyndigheten medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

2 kap. Särskilda bestämmelser för olika djurslag

Hästar

Allmänna råd till 2 § djurskyddslagen

Hästar bör dagligen ges möjlighet att röra sig fritt i rasthage eller motsvarande och bör sommartid hållas på bete.

Vid halka bör sådana åtgärder vidtas att hästarna kan förflytta sig säkert.

Hästars utrustning bör torkas mellan användningstillfällena.

Skötsel m.m.

1 § Vid uppbindning i spilta eller box ska grimma eller halsrem och löpande grimskäft användas.

Häst får endast tillfälligtvis hållas bunden på annan plats än i spilta eller box och ska då ses till särskilt. Vid sådan uppbindning får endast grimma eller halsrem användas.

En grimma eller halsrem får inte bestå av material som kan skada djuret.

Allmänna råd till 2 kap. 1 §

Hästar som går i skrittmaskin bör övervakas kontinuerligt.

2 § Hovar ska inspekteras regelbundet och verkas vid behov.

3 § Fölning i stall ska ske i fölningsbox.

Utrymme och inredning m.m.

4 § Utöver skiljeväggar mellan spiltor eller boxar ska det, om det inte är uppenbart onödigt, finnas en avskiljningsanordning som hindrar hästar att skada varandra.

5 § Golv i spiltor och boxar ska vara försett med ströbädd.

Mått m.m.

6 § Uppgifter om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för hästar finns i bilaga 1.

Allmänna råd till 2 kap. 6 §

<i>Boxdörr och stalldörr bör vara:</i>	<i>1,2 × 2,2 m</i>
<i>Utrymningsdörr bör vara:</i>	<i>1,5 × 2,2 m</i>
<i>Fria öppningar i galler för stor respektive liten häst bör vara för:</i>	
<i>stående galler</i>	<i>< 25 mm eller 65-85 mm</i>
<i>liggande galler</i>	<i>< 85 mm eller 160-200 mm eller > 450 mm</i>
<i>Stallgångar bör vara:</i>	
<i>mellan två spiltrader</i>	<i>3,0 m</i>
<i>mellan två spiltrader i ridskolestall</i>	<i>3,5 m</i>
<i>mellan två boxrader eller boxrad och vägg</i>	<i>2,5 m</i>
<i>mellan två boxrader i travstall</i>	<i>3,5 m</i>
<i>mellan spilt- och boxrad</i>	<i>3,0 m</i>
<i>mellan spiltrad och vägg</i>	<i>3,0 m</i>

Nötkreatur

Allmänna råd till 2 § djurskyddslagen

Kor bör alltid ges tillfälle att slicka sina nyfödda kalvar.

Kalvar bör tidigast flyttas till en annan djurbesättning då de uppnått en månads ålder och en för rasen och åldern normal vikt. De bör vidare förberedas inför flyttningen genom att foderstaten ett par veckor dessförinnan anpassas till mjölkersättning, kraftfoder och hö.

För nötkreatur som är äldre än en månad bör liggplatsen vara försedd med strö.

Nötkreatur bör hållas lösgående och bör då vara avhornade.

Rekryteringsdjur bör vänjas vid det djurhållningssystem de ska hållas i som vuxna.

I ett stall för bundna nötkreatur bör det finnas en båsavskiljare mellan minst vartannat djur.

Tillsyn och skötsel

7 § Nyfödda kalvar ska få råmjölk snarast möjligt, dock senast sex timmar efter födseln.

8 § Vid mycket varm väderlek samt vid sjukdom ska kalvar ha ständig tillgång till dricksvatten om inte veterinär ordinerar annat.

9 § Kalvar ska utfodras minst två gånger om dagen.

10 § Kalvar ska senast från och med två veckors ålder ha fri tillgång till grovfoder.

11 § Kalvar som hålls inomhus ska ses till minst två gånger om dagen.

12 § Kvigor och kor får inte betäckas med tjur, semineras eller vara mottagare av embryo om förlossningssvårigheter kan förväntas.

13 § Gödselrännan bakom bunden kviga eller ko ska vara övertäckt i samband med förlossningen.

14 § Vid förlossning får mekaniska hjälpmedel endast användas efter godkännande av veterinär i varje enskilt fall.

15 § Kalvar får hållas bundna endast om veterinär föreskriver detta.

16 § Djurens klövar ska inspekteras regelbundet och verkas vid behov.

Allmänna råd till 2 kap. 16 §

I stallar för lösgående mjölkkor bör fotbad vid behov kunna anordnas.

17 § Under den mörka tiden på dygnet ska minst dämpad belysning vara tänd i stall för mjölkkor.

18 § Endast i värmeisolerade stallar får ungnöt hållas på dränerande golv utan ströbädd.

Utrymme och inredning m.m.

19 § För kvigor som har mindre än två månader kvar till förlossningen och för kor får liggytan inte bestå av gödseldränerande golv. I bås för bundna djur, i foderliggbås och i fångbås får dock den bakre delen bestå av gödseldränerande gummispaltgolv om båsen har helt golv med gummimatta eller motsvarande på minst 80 % av minimilängden för kortbås.

20 § Gödseldränerande golv får inte användas som liggyta i bås för ungdjur och tjurar. I bås för bundna djur, i foderliggbås och i fångbås får dock den bakre delen bestå av gödseldränerande golv om båset har helt golv eller annan godtagbar liggyta på minst 80 procent av minimilängden för kortbås.

21 § I lösdriftsstallar ska det finnas minst en plats i box för kalvning per påbörjat 30-tal kor. Detsamma gäller vid förprövningspliktig ny-, till- eller ombyggnad av stallar för minst 18 bundna kor.

Allmänna råd till 2 kap. 21 §

Antalet boxplatser för kalvning bör anpassas till kalvningsfördelningen under året. Även i stallar där det inte ställs krav på kalvningsboxar bör sådana ordnas.

22 § Ensamboxar för kalvar, med undantag för sjukboxar, ska ha genombrutna mellanväggar som tillåter ögonkontakt och direkt beröring mellan kalvarna, dock ska mellanväggarna vara täta upp till 0,80 meters höjd.

En kalv får inte hållas i ensambox efter åtta veckors ålder om inte veterinär, till följd av kalvens hälsotillstånd eller beteende, har ordinerat att den ska hållas isolerad.

Vad som anges i andra stycket gäller inte för anläggningar med färre än sex kalvar såvida kalvarna inte kan hållas i lämpliga åldersgrupper.

Allmänna råd till 2 kap. 22 §

Kalvar bör inte hållas i ensamboxar längre tid än 1-2 veckor och bör därefter åldersgrupperas. Vid året-runt-kalvning bör det finnas minst en spädkalvsplats för var femte koplats. Om system med gruppållning av spädkalvarna används, t.ex. kalvamma, bör en fjärdedel av spädkalvsplatserna utgöras av ensamboxar.

23 § I lösdriftsstallar för amkor eller dikor ska det finnas särskilda utrymmen för kalvar upp till tre månaders ålder (kalvgömmor).

24 § Vid datorstyrd individuell utfodring ska antalet djur per kraftfoderstation anpassas till gruppens avkastningsnivå och utfodringsmodell. Då hela kraftfodergivan ges i kraftfoderstationer får antalet kor per station inte överstiga 20 i högmjölkgrogrupper, 25 i blandgrupper och 35 i sinkogrogrupper.

25 § Vid uppfödning av förmedlingskalvar eller motsvarande

1. ska kalvarna, om mer än 50 kalvar anskaffas per år, födas upp omgångsvis i mottagningsstall med högst 100 djurplatser,

2. får uppfödningssavdelning bestå av högst 300 djurplatser om kalvarna tagits emot enligt punkt 1 och annars av högst 100 djurplatser.

Vid strikt omgångsuppfödning av förmedlingskalvar eller motsvarande från insättning till slakt får dock stallavdelning bestå av högst 150 djurplatser.

Djuren i en stallavdelning ska kunna föras in och ut genom en dörr som inte har förbindelse med annan avdelning.

26 § Vid kontinuerlig uppfödning av kalvar som anskaffats från högst fem mjölkbesättningar, som under längre tid ska vara desamma,

1. ska kalvarna, om mer än 100 kalvar anskaffas per år, födas upp i mottagningsstall med högst 100 djurplatser,

2. får uppfödningssavdelning bestå av högst 300 djurplatser om kalvarna tagits emot enligt punkt 1 och annars av högst 100 djurplatser.

Djuren i en stallavdelning ska kunna föras in och ut genom en dörr som inte har förbindelse med annan avdelning.

27 § Mekaniskt ventilerade stallavdelningar med kalvar ska vara utrustade med larmanordning som varnar för

1. övertemperatur,
2. strömavbrott och
3. fel på larmanordningen.

Utrustningen ska kontrolleras regelbundet och före varje insättning av en ny omgång djur.

I stallavdelningar där kalvar hålls tillsammans med kor behöver dock larmanordningen enbart varna för övertemperatur.

Mått m.m.

28 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för nötkreatur finns i bilaga 2.

Allmänna råd till 2 kap. 28 §

För en förbättrad ströbäddsfunktion bör liggarean i ströbäddsboxar (enligt bilaga 2, punkt 2) ökas med cirka 30 %. Ökningen av liggarean bör läggas till totalarean.

Tvärgångar genom liggbåsrader bör för vuxna djur vara 0,9 m om djuren inte ska gå i bredd och minst 1,6 m om djuren ska gå i bredd. För ungdjur som inte ska gå i bredd bör tvärgångarna vara 0,6 - 0,7 m för djur ≤ 250 kg och 0,7-0,8 m för djur > 250 kg. Tvärgångar i liggbåsrader bör placeras så att återvändsgångar undviks.

Om vattenförsörjning för djur i lösdrift sker med vattenkar, bör antalet drickplatser vid vattenkaren motsvara erforderligt antal vattenkoppar.

Grisar

Allmänna råd till 2 § djurskyddslagen

Smågrisar som väger mindre än 20 kg bör inte flyttas till andra besättningar.

Smågriskullarna bör efter eventuell kullutjämning m.m. hållas samman under tillväxttiden.

Produktion och uppfödning av grisar bör ske omgångsvis där så är möjligt.

Skötsel

29 § Om det är nödvändigt får enstaka suggor och gyltor fixeras under högst en vecka vid tiden kring förlossningen och vid tiden för betäckningen.

I anläggningar med mer än nio suggor ska suggor och gyltor hållas i grupp under dräktighetsperioden.

30 § Smågrisar får inte avvänjas förrän de uppnått fyra veckors ålder och ska då ha vant sig vid tillskottsfoder.

31 § Djurens klövar ska inspekteras regelbundet och verkas vid behov.

32 § Grisar ska ha fri tillgång till dricksvatten.

Utrymme och inredning m.m.

33 § I ett stall ska grisar ha tillgång till utrymme som ger dem möjlighet att utnyttja olika delar av utrymmet för att ligga, äta och gödsla. Liggplatsen får inte bestå av gödseldrainerande golv.

Allmänna råd till 2 kap. 33 §

Grupphållna suggor bör utfodras i stängbara bås. Främre delen av båsavskiljarna bör vara täta.

34 § Vid konventionell uppfödning i grisningsbox ska smågrisar under den första levnads månaden ha en liggplats som är avskild från suggan.

35 § En datorstyrd foderstation får inte användas för fler grisar än att alla hinner äta sin dygnstilldelning inom 12 timmar.

36 § I stallar för slaktgrisar med kontinuerlig uppfödning får stallavdelning bestå av högst 200 grisplatser. I stallar för slaktgrisar med omgångsuppfödning och rekrytering från mer än en besättning får stallavdelning bestå av högst 400 grisplatser.

Djuren i en stallavdelning ska kunna föras in och ut genom en dörr som inte har förbindelse med annan avdelning.

37 § Grisar som hålls utomhus under den varma årstiden ska ha tillgång till plats som ger skydd mot solstrålning och dåligt väder.

Vid utomhushållning av grisar ska sjuka djur kunna avskiljas för erforderlig vård.

Allmänna råd till 2 kap. 37 §

Grisar som hålls utomhus bör ha tillgång till gyttebad.

38 § Vid vakuumutgödning ska gödselledningarnas diameter minst vara 300 mm. Systemet ska i övrigt utformas och skötas så att luft förhindras att strömma in i stallet via utgödningssystemet.

Utgödning ska ske med högst 14 dagars intervall.

39 § Mekaniskt ventilerade stallavdelningar för grisar ska vara utrustade med larmanordning som varnar för

1. övertemperatur,
2. strömavbrott, och
3. fel på larmanordningen.

Utrustningen ska kontrolleras regelbundet och före varje insättning av en ny omgång djur.

Första stycket gäller inte för avdelningar med plats för färre än 30 stycken vuxna grisar och för avdelningar med plats för färre än 150 stycken växande grisar över 20 kg.

Mått m.m.

40 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för grisar finns i bilaga 3.

Får

Skötsel

41 § Får ska hållas i lösdrift.

42 § Djurens klövar ska inspekteras regelbundet och verkas vid behov. Får ska klippas minst en gång per år.

43 § Får ska sommartid hållas på bete eller på annat sätt ges tillfälle att vistas ute.

Allmänna råd till 2 kap. 43 §

Får bör ges möjlighet att vistas utomhus även under den kalla årstiden.

Utrymme och inredning m.m.

44 § I fårstall ska ett avskilt utrymme kunna ordnas för lamning. Om utrymmet har spaltgolv ska golvet vid lamningen vara försett med en ströbädd.

45 § En datorstyrd foderstation får inte användas av fler får än att alla hinner äta sin dygnstilldelning inom 12 timmar.

Mått m.m.

46 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för får finns i bilaga 4.

Allmänna råd till 2 kap. 46 §

En lammkammare bör vara minst 0,2 m² per lamm.

Getter

Allmänna råd till 2 § djurskyddslagen

Getter bör hållas i lösdrift samt vara avhornade eller försedda med skydd på hornspetsarna för att förhindra stängningskador.

Skötsel

47 § Djurens klövar ska inspekteras regelbundet och verkas vid behov. Getter av ullras ska klippas minst en gång per år.

48 § Getter ska sommartid hållas på bete eller på annat sätt ges tillfälle att vistas ute.

Utrymme och inredning m.m.

49 § I getstall ska ett avskilt utrymme kunna ordnas för killning. Om utrymmet har spaltgolv ska golvet vid killning vara försett med en ströbädd.

Mått m.m.

50 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för getter finns i bilaga 5.

Allmänna råd till 2 kap. 50 §

En killningsbox bör vara minst 1,0 × 1,2 m.

Båspallens längd bör vara minst 1,0 m.

Båspallens högsta höjd över golvet bör vara 0,55 m.

Fjäderfän allmänt

Allmänna råd till 9 § djurskyddsförordningen

I inredda burar bör strö med grov struktur, såsom exempelvis kutterspån, inte användas.

Utrymme och inredning m.m.

51 § Mekaniskt ventilerade stallavdelningar för fjäderfän med fler än 2 000 djur ska vara utrustade med larmanordning som varnar för

1. övertemperaturer,
2. strömavbrott, samt
3. fel på larmanordningen.

Utrustningen ska kontrolleras regelbundet och före varje insättning av en ny omgång djur.

Allmänna råd till 2 kap. 51 §

Fjäderfästallar för fler än 2 000 djur bör vara utrustade med ett reservelverk.

52 § I fjäderfästallar med ströbädd får djuren endast tillfälligtvis utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden.

- Ammoniak: 25 ppm
- Koldioxid: 3 000 ppm
- Svavelväte: 0,5 ppm
- Organiskt damm: 10 mg/m³

I inredda burar och flervåningssystem för frigående värphöns gäller 1 kap. 18 §.

53 § Unga fjäderfän ska vänjas vid de inhysningssystem de ska hållas i som vuxna.

Höns inklusive slaktkycklingar

Allmänna råd till 2 § djurskyddslagen

Höns för äggproduktion bör ha en sammanhängande mörkerperiod på minst åtta timmar per dygn. Slaktkycklingar bör med undantag av första och sista uppfödningssveckan ha en sammanhängande mörkerperiod på minst fyra timmar per dygn.

Skötsel

54 § Endast hönsraser som har en medelvikt under 2,4 kg får hållas i burar. Hönsen får hållas i burar högst två år.

55 § Belysning i hönsstallar med plats för mer än 350 djur ska tändas och släckas med automatisk, tidsstyrd dimfunktion eller motsvarande.

56 § Unghöns ska vara uppfödda i inhysningssystem som förbereder dem för det system de ska hållas i som vuxna.

57 § Stallar hos äggproducenter som är anslutna till av Djurskyddsmyndigheten godkänt kontrollprogram får, utan hinder av vad som föreskrivs i bilaga 6, punkt 3, beläggas i enlighet med vad som är tillåtet enligt kontrollprogrammet.

58 § Slaktkycklingar som föds upp inomhus ska hållas på ströbädd.

59 § Stallar hos slaktkycklinguppfödare som är anslutna till av Djurskyddsmyndigheten godkänt kontrollprogram får, utan hinder av vad som föreskrivs i bilaga 6 punkt 7, beläggas i enlighet med vad som är tillåtet enligt kontrollprogrammet.

Utrymme och inredning m.m.

60 § I system för frigående höns med plats för mer än 350 djur får sittpinnar inte vara placerade över ströbädden.

I flervåningssystem för frigående höns ska våningsplanen utföras så att spillning inte kan falla ner på lägre våningsplan.

Även i övrigt ska inredning i hönsstall vara utformad så att djuren inte blir nedsmutsade av foder-, vatten- och gödselspill.

61 § I system för burhöns ska burarna vara försedda med täta sidoväggar och klonötare.

62 § Dränerande golv för höns ska vara så konstruerat att det ger stöd åt de främre klorna på varje fot.

63 § I anläggningar där hönsen har möjlighet till utevistelse ska utomhusytorna ha en area som är anpassad till belägningsgraden och markytans beskaffenhet så att föroreningar undviks. De ska vara försedda med skydd mot dåligt väder och rovdjur och vid behov med lämpliga vattentråg. I anläggningar med plats för mer än 350 höns ska flera öppningar ge tillträde till utomhusytorna.

Mått m.m.

64 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för höns inklusive slaktkycklingar finns i bilaga 6.

Kalkoner

Skötsel

65 § Stallar hos slaktkalkonuppfödare som är anslutna till av Djurskyddsmyndigheten godkänt kontrollprogram får, utan hinder av vad som föreskrivs i bilaga 6, punkt 9, beläggas i enlighet med vad som är tillåtet enligt kontrollprogrammet.

66 § Kalkoner ska hållas frigående och ska ha tillgång till ströbädd om de föds upp inomhus.

Mått m.m.

67 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för kalkoner finns i bilaga 6.

Gäss

Allmänna råd till 2 § djurskyddslagen

Gäss bör ha tillgång till badvatten.

Skötsel

68 § Gäss som föds upp inomhus ska hållas på ströbädd.

Mått m.m.

69 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för gäss finns i bilaga 6.

Ankor

Allmänna råd till 2 § djurskyddslagen

Ankor bör ha tillgång till badvatten.

Skötsel

70 § Ankor som föds upp inomhus ska hållas på ströbädd.

Mått m.m.

71 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för ankor finns i bilaga 6.

Pälsdjur allmänt

Skötsel

72 § Infångade vilda minkar eller rävar får inte hållas i burar för pälsproduktion.

73 § Minkar och rävar ska, beträffande avelsdjur och valpar upp till fyra månaders ålder, ha fri tillgång till dricksvatten. Övriga minkar och rävar ska ha tillgång till dricksvatten minst två gånger per dygn.

Utrymme och inredning m.m.

74 § Mink- och rävburar ska vara så konstruerade eller uppställda att djuren inte kan skada varandra genom näten.

75 § Bottennät i minkburar ska bestå av rostfri eller plastbelagd tråd eller av galvaniserad järntråd. Nätbotten ska vara stabil och tråden ska ha en sådan kvalitet att djurens tassor inte skadas av den.

76 § Mink- och rävburar ska vara försedda med en lya. Lyan ska vara utformad så att den medger god hygien och att djuren kan inta naturliga viloställningar i den.

En avelshonas lya ska dessutom ge honan utrymme att föda och vårda sina valpar.

77 § Minkar och rävar ska ges föremål som de kan sysselsätta sig med.

78 § Skugghus ska vara konstruerade på sådant sätt att minkar och rävar inte utsätts för oacceptabel övertemperatur.

Allmänna råd till 2 kap. 78 §

I befintliga anläggningar bör beredskap finnas för att kyla ned djur eller byggnader.

En pälsdjursgård bör ha ett sådant läge att djuren får skydd mot vind och inte utsätts för besvärande buller.

Minkar

Skötsel

79 § En kull minkvalpar ska delas senast vid tio veckors ålder.

80 § Minklya ska vara försedd med strömedel. Detta är dock inte erforderligt vid stark värme under sommaren.

Mått m.m.

81 § Uppgift om mått beträffande förvaringsutrymmen m.m. för minkar finns i bilaga 7.

Rävar

Skötsel

82 § Djuren, särskilt valparna, ska skötas på ett sådant sätt att de blir vana vid människor.

Utrymme och inredning m.m.

83 § Rävbur ska vara försedd med en spaningshylla. En lyas tak får användas som spaningshylla och ska då ha tät botten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft, i fråga om 2 kap. 56 § avseende unghöns för envåningssystem och bursystem den 1 januari 2006, i övrigt den 1 januari 2005 då Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2003:6) om djurhållning inom lantbruket m.m. samt Statens jordbruksverks allmänna råd (2003:3) i anslutning till djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2003:6) om djurhållning inom lantbruket m.m. upphör att gälla.

För djurhållningen i stallar och anläggningar som var i bruk före den 17 februari 2003 gäller Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1993:129) om djurhållning inom lantbruket m.m. i tillämpliga delar tills de nya föreskrifterna träder i kraft enligt övergångsbestämmelserna i punkterna 1-3 nedan.

1. Sådana stallar och anläggningar som avses ovan får brukas och djurhållning i sådana stallar och anläggningar utövas till utgången av år 2006 utan hinder av

- 2 kap. 39 och 55 §§ samt 60 § första och andra stycket,
- bilaga 2, punkt 2 ifråga om ströbäddsboxar, punkt 4, 5 och 8 i fråga om ungdjur > 600 kg,
- bilaga 6, punkt 4 ifråga om fodertråg, fri höjd mellan våningar och öppningar till utomhusytorna.

2. Sådana stallar och anläggningar som avses ovan får vidare brukas och djurhållning i sådana stallar och anläggningar utövas till utgången av år 2010 utan hinder av

- bilaga 7, punkt 1.

3. Sådana stallar och anläggningar som avses ovan får vidare brukas och djurhållning i sådana stallar och anläggningar utövas till utgången av år 2012 utan hinder av

- 2 kap. 20 §,
- bilaga 2, punkt 1 ifråga om ungdjur > 600 kg samt punkt 10 fotnot 2 ifråga om gödseldrainerande golv för kalvar, ungdjur och lösgående vuxna djur,
- bilaga 3, punkt 1 ifråga om ströad liggbox för digivande sugga, sinsugga och dräktig gylta och ifråga om och minsta boxsida för sinsugga och dräktig gylta samt punkt 4, 5 och 6. I boxar för digivande suggor enligt bilaga 3 punkt 1 får dock 1 m² av föreskriven liggarea bestå av urindrainerande golv.

Vid förprövningspliktig ny-, till- eller ombyggnad av sådana stallar eller anläggningar som avses ovan gäller dock de nya föreskrifterna.

Statens jordbruksverks allmänna råd (1994:2) i anslutning till djurskyddslagen (1988:534) och Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1993:129) om djurhållning inom lantbruket m.m. ska fortfarande gälla i de avseenden Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1993:129) om djurhållning inom lantbruket m.m. tillämpas.

MATZ HAMMARSTRÖM

Yvette Glantz

Bilaga 1

Hästar

1. Utrymme i spiltor

Spilta

Kategori	Längd ¹⁾ m	Bredd ²⁾ m	Skiljeväggens höjd (exkl. galler) ³⁾ m
Ponny A	1,80	1,15	0,95
Ponny B	2,15	1,40	1,15
Ponny C	2,35	1,50	1,25
Ponny D	2,45	1,60	1,30
Liten häst	2,65	1,75	1,40
Stor häst	2,85	1,85	1,50

¹⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $1,7 \times$ mankhöjd

²⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $1,1 \times$ mankhöjd

³⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $0,9 \times$ mankhöjd

Ätspilta

Kategori	Längd ¹⁾ m	Bredd ²⁾ m
Ponny A	1,75	0,50
Ponny B	2,10	0,55
Ponny C	2,30	0,60
Ponny D	2,40	0,65
Liten häst	2,60	0,70
Stor häst	2,75	0,75

¹⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $1,65 \times$ mankhöjd

²⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $0,45 \times$ mankhöjd (ej dräktiga)

2. Utrymme i box

Enhästbox

Kategori	Area ^{1) 3)} m ²	Kortaste sida ²⁾ m
Ponny A	4,0	1,60
Ponny B	5,0	1,90
Ponny C	6,0	2,10
Ponny D	7,0	2,20
Liten häst	8,0	2,35
Stor häst	9,0	2,50

¹⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $(1,8 \times \text{mankhöjd})^2$

²⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $1,5 \times \text{mankhöjd}$

³⁾ Vid korttidsuppställning får arean minskas till 85 %

Fölningsbox

Kategori	Area ¹⁾ m ²	Kortaste sida ²⁾ m
Ponny A	4,5	1,90
Ponny B	6,5	2,30
Ponny C	7,5	2,50
Ponny D	8,5	2,60
Liten häst	10,0	2,80
Stor häst	11,0	3,00

¹⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $(2,0 \times \text{mankhöjd})^2$

²⁾ För häst med mankhöjd över 1,70 m: $1,8 \times \text{mankhöjd}$

3. Utrymme per häst vid gruppställning

Gruppbox

Vuxna hästar:	100 % av arean för vuxen häst i enhäst- alternativt fölningsbox.
Unghästar 12-24 mån:	75 % av arean för vuxen häst i enhästbox.
Unghästar 5-12 mån:	50 % av arean för vuxen häst i enhästbox.

Ligghall utan utfodring i hallen

Vuxna hästar:	80 % av arean för vuxen häst i enhäst- alternativt fölningsbox.
Unghästar 12-24 mån:	60 % av arean för vuxen häst i enhästbox.
Unghästar 5-12 mån:	40 % av arean för vuxen häst i enhästbox.

4. Takhöjd

1,5 × mankhöjd, dock lägst 2,2 m.

5. Boxväggar och spiltskiljeväggar

Avstånd mellan vägg och tak:	< 150 mm eller > 450 mm
Avstånd mellan vägg och golv:	< 35 mm

Bilaga 2

Nötkreatur

1. Utrymme i bås

	Högsta vikt kg	Bundna djur, långbås, lösdrift, liggbås ²⁾		Bundna djur, kortbås ¹⁾ , foderliggbås, fångbås		Lösdrift, ätbås	
		Längd m	Bredd m	Längd m	Bredd m	Längd m	Bredd m
Kalvar ³⁾	90	1,40	0,70	1,10	0,70		
Kalvar ³⁾	150	1,50	0,80	1,20	0,80		
Ungdjur	250	1,70	0,90	1,30	0,90		
Ungdjur	400	1,90	1,00	1,50	1,00		
Ungdjur	600	2,00	1,10	1,60	1,10		
Ungdjur	> 600	2,10	1,20	1,70	1,20		
Vuxna djur	500	2,00	1,10	1,60	1,10		
Vuxna djur	650	2,20	1,20	1,70	1,20	1,60	0,80
Vuxna djur	> 650	2,30	1,25	1,80	1,25	1,65	0,80

¹⁾ För kortbås med begränsning framåt (s.k. mellanbås) ska avståndet mellan begränsning och båspallens bakkant, mätt 1 m över båspallen, vara lika med båslängden för långbås.

²⁾ Båset ska vara 0,30 m längre om båsavskiljare och frontvägg hindrar djuret att föra huvudet åt sidan eller framåt när det reser sig.

³⁾ Kalvar får inte hållas bundna, se 2 kap. 15 §.

2. Utrymme i boxar och vid lösdrift

Ensambox

	Högsta vikt kg	Längd m	Bredd m
Kalvar	60	1,20	1,00
Kalvar	90	1,40	1,10

Gemensam box, lösdrift

	Högsta vikt kg	Spaltgolv m ² /djur	Ströbädd m ² /djur	
			Liggarea	Total- area
Kalvar	60		1,00	1,50
Kalvar	90	1,50	1,20	1,70
Kalvar	150	1,50	1,50	2,20
Ungdjur	250	1,80	2,00	2,90
Ungdjur	400	1,90	2,60	3,70
Ungdjur	600	2,30	3,10	4,40
Ungdjur	> 600	2,60	3,40	4,80
Dikor, Sinkor			3,40	4,80
Mjölkkor, amkor			6,00	8,50

3. Kalvningsutrymme

Ensambox:	10 m ² , kortaste sidan 3 m.
Gruppbox för kalvning:	8 m ² /ko, kortaste sidan 3 m i boxar för ≤ 3 kor, 5 m i boxar för > 3 kor.

4. Kalvgömma vid di- och amkoproduktion

0,9 m² per kalv.

5. Utrymme för utgångsdjur

I ligghall:	lika med liggareorna i ströbäddsboxar i bilaga 2 punkt 2.
I kombinerad ligg- och utfodringshall:	lika med totalareorna i ströbäddsboxar i bilaga 2 punkt 2.

6. Gångar i lösdriiftstallar¹⁾

Gång mellan	Vuxna djur		Ungdjur	
	≤ 25 djur/ grupp m	> 25 djur/ grupp m	≤ 250 kg m	> 250 kg m
-liggbåsråd och vägg -ätbåsråd och vägg ²⁾	1,80	2,00	1,40	1,80
-två liggbåsrader -liggbåsråd och ätbåsråd	2,00	2,20	1,50	1,90
- foderbord och vägg ²⁾ - liggbåsråd och foderbord	2,80	3,00	2,10	2,50

¹⁾ Gångar får inte vara så smala att djuren riskerar att fastna

²⁾ Med vägg likställs avgränsning mot djupströbädd

7. Vattenförsörjning för djur i lösdrift

1 vattenkopp per 10 mjölkande kor

1 vattenkopp per 25 djur övriga nötkreatur

8. Utrymme vid rakt foderbord vid samtidig utfodring av lös- gående djur¹⁾

	Högsta vikt kg	Ätplats m	Minsta fria öppning till ätplats, m
Kalvar	90	0,30	0,14
Kalvar	150	0,40	0,14
Ungdjur	250	0,45	0,15
Ungdjur	400	0,50	0,15
Ungdjur	600	0,60	0,17
Ungdjur	> 600	0,65	0,20
Vuxna djur	500	0,60	0,17
Vuxna djur	650	0,70	0,20
Vuxna djur	> 650	0,75	0,22

¹⁾ Vid fri tilldelning av allt foder får antalet ätplatser minskas till en ätplats per tre djur.

9. Foderbord

Foderbordsytan eller rännbottens höjd över båspall, klövpall eller skrapad gång ska vara minst 0,1 m.

Foderbordets kant mot båspallen får i kortbås-, foderliggbås- och fångbåssystem inte vara högre än 0,2 m över båspallsytan.

10. Dränerande spaltgolv och spaltgolvskassetter

	Djur-kategori	Högsta vikt kg	Största spalt-öppning mm	Största andel öppning %
Gödsel-dränerande golv för kalvar och ungdjur	Kalvar	90	25	28
	Ungdjur	400	30	28 ¹⁾
	Ungdjur	> 400	35	28 ¹⁾
Gödsel-dränerande golv för lös-gående djur	Vuxna djur		35	28
Gödsel-dränerande gummispalt-golv ²⁾ i bås för bundna djur, i foderliggbås, fångbås och ätbås	Vuxna djur		30	36
Urindränerande golv	Alla		15	35

¹⁾ Gödseldränerande gummispaltgolv med största spaltöppning 30 mm och största andel öppning 36 % får användas i bås för bundna djur, i foderliggbås och i fångbås under förutsättning att stavarna placeras vinkelrät mot båsets längdriktning.

²⁾ Stavarna skall placeras vinkelrät mot båsets längdriktning.

Bilaga 3

Grisar

1. Utrymme per djur i boxar eller hyddor för vuxna djur

	Ströad liggbox ¹⁾		Ströbäddsbox	Minsta boxsida m
	Liggarea ³⁾ m ²	Totalarea m ²	Totalarea m ²	
Galt	6	7 ²⁾	7	
Digivande sugga ⁴⁾ då gris- kullen är yngre än 2 veckor	4	5		
Digivande sugga ⁴⁾	4	6	7	
Sinsugga, < 6 djur/grupp	1,1	2,48	2,5	2,4
≥ 6 djur/grupp	1,1	2,25	2,5	2,8
Dräktig gylta, < 6 djur/grupp	0,9	1,81	Enligt	2,4
≥ 6 djur/grupp	0,9	1,64	bilaga 3 punkt 3	2,8

¹⁾ Box eller hydda får ej - inom angiven area - vara utformad på sådant sätt att svårigheter uppstår för djuren att vända sig i boxen, hyddan eller avgränsad gödselgång.

²⁾ 10 m² om betäckning sker i boxen.

³⁾ Liggarean får inte vara försedd med dränerande golv.

⁴⁾ Box för digivande sugga ska vara utformad så att det fria utrymmet i suggans mankhöjd har en diameter av minst 2,0 m.

2. Utrymme i bås för tillfällig fixering av grisar

	Längd m	Bredd m
Liggbås		
- Gylta eller liten sugga ¹⁾	2,00	0,60
- Normalstor eller stor sugga ¹⁾	2,00	0,70
Ätbås, stängbart		
- Gylta eller liten sugga	2,00 ²⁾	0,45
- Normalstor eller stor sugga	2,00 ²⁾	0,50

¹⁾ Fritt utrymme bakom grisande sugga: 0,3 m

²⁾ Inklusivt utrymme för utfodring. Dock får tråg ej inkräkta mer än 0,3 m i båset.

3. Utrymme per djur i boxar för växande grisar, 10-130 kg

Ströad liggbox ¹⁾	
liggarea m ²	$= 0,10 + \frac{\text{vikt (kg)}}{167}$
totalarea m ²	$= 0,17 + \frac{\text{vikt (kg)}}{130}$
Ströbäddsbox	
totalarea m ²	$= 0,20 + \frac{\text{vikt (kg)}}{84}$

¹⁾ Box får ej - inom angiven area - vara utformad på sådant sätt att svårigheter uppstår för djuren att vända sig i boxen eller avgränsad gödselgång.

4. Utrymme vid rak foderplats vid samtidig utfodring av lös-gående grisar

Högsta vikt kg	Utfodringsplats m
25	0,21
35	0,23
50	0,26
95	0,34
> 95	+0,02 per 10 kg

5. Dränerande spaltgolv eller spaltgolvs-kassetter av betong

Djurkategori	Största spalt mm	Stavbredd mm	Ungefärligt viktintervall kg
Födelse – avvänjning	11	50	- 9
Avvänjning – 10 veckor	14	50	9 - 25
10 veckor – 120 kg	18	80	25 - 120
Vuxna grisar	20	80	> 120 kg

6. Urindränerande golv

Djurkategori	Största spaltöppning mm	Största andel öppning %
Alla	11	35 ¹⁾

¹⁾ Gäller ej spaltgolv eller spaltgolvs-kassetter av betong

7. Vattenförsörjning för grisar i lösdrift

	Antal digivande sugor per		Antal övriga grisar per	
	vattenkopp	vattennippel	vattenkopp	vattennippel
Torrutfodring	20	10	40 ¹⁾	20
Blötutfodring	40 ¹⁾	20	80 ¹⁾	40 ¹⁾

¹⁾ Dock minst två vattenställen i grupper över 30 grisar.

8. Utrymme i ligghall eller hydda för utgångsgrisar

Lika med liggarean i ströad liggbox.

Bilaga 4

Får

1. Golvutrymme per djur exklusive foderhäck

	Högsta vikt kg	Spaltgolv m ²	Ströbädd m ²
Lamm >15 kg	30	0,5	0,5
Lamm	>30	0,8	1,0
Vuxet djur	65	0,9	1,2
Vuxet djur	>65	1,0	1,4
Dräktig tacka		1,3	1,7
Tacka med lamm <15 kg	65	1,4	1,7
Tacka med lamm <15 kg	>65	1,5	1,9

2. Utrymme vid foderhäck

	Häcklängd per djur			
	Samtidig utfodring m		Fri utfodring m	
	Rak	Rund	Rak	Rund
Lamm >15 kg och vuxet djur	0,35	0,20	0,17	0,10
Dräktig tacka	0,45	0,20		
Tacka med lamm <15 kg	0,45			

3. Minimidjup bakom foderhäck

2,0 m.

4. Gödseldrainerande golv

Stavbredd: 80 mm

Största spalt: 25 mm

5. Vattenförsörjning

1 vattenkopp per 15 tackor av mjölkkras.

1 vattenkopp per 30 tackor eller vinterlamm av övriga raser.

6. Utrymme för utgångsdjur

70 % av arean i ströbäddsbox.

7. Lammingsbox

1,5 x 1,5 m

Bilaga 5

Getter

1. Golvutrymme per djur exklusive foderhäck

	Högsta vikt kg	Spaltgolv m ²	Ströbädd m ²
Killing	15	0,25	0,25
Ungdjur	>15	0,50	0,50
Vuxet djur		1,00	1,20

2. Utrymme vid foderhäck

Lösdrift: 0,35 m/djur

Bundna djur: 0,45 m/djur

3. Gödseldrainerande golv

Stavbredd: 80 mm

Största spalt: 25 mm

4. Vattenförsörjning

1 vattenkopp per 15 getter.

Bilaga 6

Fjäderfän

1. Utrymme för värphöns i bur

	Area, m ² /djur	Tillgänglig area m ² /djur	Höjd m
Bur	0,075 ¹⁾	0,060	0,45 ²⁾
Rede			0,20
Ströbad			0,20

¹⁾ En bur får inte vara mindre än 0,2 m². I minimiarea får inte inräknas yta under gödseldeflektor som inkräktar mer än 0,07 m in i buren, räknat vinkelrätt från burens front.

²⁾ Avser tillgänglig area.

2. Övriga mått m.m. för värphöns i bur

Golv	Trådtjocklek 2 mm Lutning högst 12 %
Vatten	Minst två koppar eller nipplar ska vara åtkomliga från varje bur. Varje nippel får betjäna högst två burfack.
Fodertråg	120 mm tråγκant per djur
Sittpinne	150 mm per djur
Fri bredd för inspektionsgångar	0,90 m
Avstånd golv – nedersta burraden	0,35 m
Antal burvåningar	Högst 3
Antal värphöns per bur	Högst 16

3. Utrymme för frigående värphöns

Högsta beläggning	Envåningssystem	< 2,4 kg: 9 höns/m ² tillgänglig area ≥ 2,4 kg: 7,5 höns/m ² tillgänglig area
	Flervåningssystem	7 höns/m ² tillgänglig area ¹⁾ 20 höns/m ² golvarea
Rede	Fackrede	0,0125 m ² /höna, minsta area 0,075 m ² , kortaste sidan 0,24 m
	Kollektivrede	0,010 m ² /höna, minsta area 0,140 m ² , kortaste sidan 0,35 m
Ströarea		1/3 av golvarean, dock minst 0,025 m ² / höna

¹⁾ Jfr 2 kap. 57 §

4. Övriga mått m.m. för frigående värphöns

Golv		Lutning högst 12 %
Vatten	Rakt tråg	25 mm tråkant/höna
	Runt tråg	10 mm tråkant/höna
	Nippel eller kopp ¹⁾	Högst 10 höns/nippel eller kopp
Fodertråg	Rakt tråg	100 mm tråkant/höna
	Runt tråg	40 mm tråkant/höna
Sittpinne ²⁾		150 mm/höna
Fri höjd mellan våningar	Flervåningssystem	0,45 m
Antal våningar	Flervåningssystem	Högst 4
Öppningar till utomhusytorna ³⁾		Höjd 0,35 Bredd 0,40 m, dock minst 2,0 m totalt per 1 000 höns

¹⁾ Minst två tillgängliga för varje höna

²⁾ Centrumavstånd 300 mm, avstånd vägg 200 mm.

³⁾ Ska vara utspridda utefter hela byggnadens längd

5. Utrymme för unghöns i bur

Ålder, veckor	Burarea ¹⁾ djur/m ²	Burhöjd ²⁾ m	Utrymme vid rakt fodertråg, mm/djur	Vatten, kyckling/nippel st	Antal burvåningar st
0 - 6	85	0,25	20	15	4
7 - 18	30	0,38	60	8	3

¹⁾ I minimiarea får inte inräknas yta under gödseldeflektor som inkräktar mer än 0,07 m in i buren, räknat vinkelrätt från burens front.

²⁾ Lägsta höjd inom föreskriven golvarea.

6. Utrymme för frigående unghöns

Ålder veckor	Golvarea, djur/m ²	Utrymme vid rakt fodertråg, mm/djur	Utrymme vid vattentråg		Vatten djur/nippel st
			Rakt mm/djur	Runt mm/djur	
0 - 6	25	20	5	4	30
7 - 12	15	50	7	5	20
13 - 18	10	50	7	5	15

7. Utrymme för slaktkycklingar

Ålder veckor	Golvarea ¹⁾ , kg/m ²	Utrymme vid fodertråg		Utrymme vid vattentråg		Vatten kyckling/nippel st
		Rakt mm/djur	Runt mm/djur	Rakt mm/djur	Runt mm/djur	
0 - 7	20	20	12 ²⁾	10	4	20
8 - 10	20	35	20	15	5	15

¹⁾ Jfr 2 kap. 59 §.

²⁾ 8 mm vid fri tillgång på foder

8. Utrymme för avelsdjur

	Golvarea		Värprede, m bredd (b) djup (dj) höjd (h)	Utrymme vid runt fodertråg, mm/djur	Utrymme vid runt vattentråg, mm/djur
	Enbart inomhus djur/m ²	Vid möjlighet till ute- vistelse, djur/m ²			
Kalkoner	2,5		b: 0,35 ²⁾ dj: 0,5 h: 0,45	30 ¹⁾	12 ¹⁾
Gäss	1	2	b: 0,6 dj: 0,6 h: 0,6		
Ankor	2	4	b: 0,4 dj: 0,4 h: 0,5		

¹⁾ Dubbla utrymmet för tuppar

²⁾ Högst 4,5 djur/rede

9. Utrymme för slaktdjur

		Golvarea		Utrymme vid runt fodertråg, mm/djur	Utrymme vid runt vattentråg, mm/djur
		Enbart inomhus kg/m ²	Vid möjlighet till ute- vistelse, kg/m ²		
Kalkoner	≤ 10 kg	30 ³⁾		18	8
	> 10 kg	30 ³⁾		30	12
Gäss ¹⁾²⁾		14	18		
Ankor ¹⁾		16	20		

¹⁾ Under första uppfödningveckan får beläggningen vara högst 15 djur/m². Beläggningen ska därefter sänkas successivt. Efter 4 veckor gäller tabellvärdena.

- 2) Uppfödning i ligg- och utfodringshall med rastgård:
- golvarea i ligghall 32 kg/m²
 - rastgård 10 ggr ligghallsarean
 - runt fodertråg 7 mm/djur (fri utfodring)
 - rakt vattentråg 9 mm/djur
- 3) Jfr 2 kap. 65 §.

Bilaga 7

Mink

1. Utrymme i bur

	Burmått			Anmärkning
	Djup m	Höjd m	Bur- area m ²	
Vuxet djur Hona med valpar	0,8	0,45	0,255	För varje till- kommande valp ska burarean ökas med 0,085 m ²
Två valpar efter avvänjning	0,8	0,45	0,225	

2. Nät

Tråddiameter, bottennät, mm	Största maskstorlek			
	Botten mm	Väggar mm	Tak mm	Mellan- vägg mm
1,8	38 x 25	38 x 25	38 x 25	25 x 25 ¹⁾
1,8	38 x 25	38 x 25	38 x 25	12,5 x 25 ²⁾

¹⁾ Om avståndet mellan burarnas mellanväggar är > 25 mm.

²⁾ Om avståndet mellan burarnas mellanväggar är ≤ 25 mm.

Bilaga 8

Definitioner av i författningen använda uttryck

Amko

Ko som ger di till kalvar som inte är hennes egen avkomma.

dBA

Enhet för mätning av bl.a. ljud(trycks)nivå. "A" anger att det ingående ljudet vägts över det standardiserade A-filtret före nivåangivelsen. dBSkalan är logaritmisk. En ökning eller minskning av ljudnivån med 10 dBA uppfattas av det mänskliga örat som en fördubbling respektive halvering av ljudet.

Diko

Ko som ger di till egen kalv eller egna kalvar.

Dräktighetsperiod

Begreppet används för suggor och gyltor och avser tiden från fyra veckor efter betäckning till en vecka före beräknad grisning.

Dränerande golv

Ett samlingsbegrepp för genomsläppliga golv. Gödseldränerande golv är golv som är konstruerade för att släppa igenom träck, urin och i viss mån strömedel till ett underliggande utrymme. Urindränerande golv är golv som är konstruerade för att enbart släppa igenom urin och annan vätska.

Fixering av grisar

Grisars rörelsefrihet begränsas så att de inte kan vända sig genom att de stängs inne i bås eller burar med hjälp av grindar m.m.

Foderliggbås

En båsplats som är både utfodrings- och liggplats för djur i besättningar där nötkreatur går lösa.

Fångbås

Nötkreaturen (mjölkorna) står uppstallade på båsplatsen med fångbåge eller fånggrind. Båsplatsen är djurens utfodrings- och liggplats. Systemet innebär att djuren kan släppas lösa; mjölkorna framför allt i samband med mjölkningen.

Fölningsbox

Box för sto med föl fram till fölets avvänjning.

Förmedlingskalvar

Kalvar som samlats ihop från flera kobesättningar för att sedan distribueras vidare till ungnötsuppfödare.

Gödseldeflektor

Utrustning i vissa hönsburar. Den är en från fodertrågets bakkant utstickande plåt, som har till syfte att skydda äggen mot bl. a. nedsmutsning och hackning samt att förhindra rymning och gödselnedfall i underliggande burvånings fodertråg.

Hårdgjord yta

Ytan anses vara hårdgjord om den består av betong, asfalt eller likvärdigt.

Hästar

Häst kategorier	Mankhöjd, m
Ponny A	≤ 1,07
Ponny B	1,08 - 1,30
Ponny C	1,31 - 1,40
Ponny D	1,41 - 1,48
Liten häst	1,49 - 1,60
Stor häst	1,61 - 1,70

Kalv

Ett nötkreatur som är högst sex månader gammalt.

Kontinuerlig uppfödning

Hållande av, i normalfallet, djur av olika åldrar i stall eller stallavdelning. Insättning av nya djur sker efterhand.

Konventionell uppfödning i grisningsbox

Med konventionell uppfödning avses att suggan tillsammans med smågrisarna hålls lösgående i en box. Smågrisarna har tillgång till avskilt ligg- och utfodringsutrymme som är skyddat mot drag och som oftast är uppvärmningsbart. Möjligheter till fixering av suggan i samband med grisningen kan finnas.

Kortbås

Bås för bundna nötkreatur där djuren ständigt kan hålla huvudet in över foderbordet.

Korttidsuppställning av häst

Exempelvis inhysning i permanenta eller tillfälliga gäststallar under några dagar.

Liggarea

Begreppet används i bilaga 2 och 3 och avser boxareor som är godkända som liggytor. Anordningar för utfodring som inkräktar på liggarean inräknas inte i denna.

Liggbås

Bås för lösgående nötkreatur, endast avsedd som liggplats.

Långbås

Bås för bundna nötkreatur. Djuren tillåts i regel bara att nå in över foderbordet i samband med att de äter. Annars är de utestängda från foderbordet.

Mankhöjd

Lodrätt avstånd mellan mankens högsta punkt och det plan som djuret står på.

Mellanbås

Bås för bundna nötkreatur. Mellanbåset är en kombination av kort- och långbås. Foderbordsgrinden är i regel rörlig.

Omgångsuppfödning

Hållande av djurgrupp med individer av likartad ålder i eget stall eller egen stallavdelning. Insättning av ny djurgrupp sker inom en tidsperiod av högst tio dagar och inte förrän stallet eller stallavdelningen tömts helt.

ppm

Koncentration av ett visst ämne mätt i miljondelar (parts per million).

Rede

Avskilt utrymme för äggläggning. Golvet i utrymmet får inte vara så utfört att fåglarna ligger direkt på rutnät av metall.

Slaktgrisar

Grisar mellan ca 35 kg och slaktvikt.

Spaltgolv

Spaltgolv är en typ av dränerande golv. Golvet består av stavar av t. ex. betong, trä eller plast som läggs med visst avstånd från varandra. Mellanrummet mellan stavar kallas spalt.

Stall

Byggnad för hållande av djur.

Stallavdelning

Del av ett stall som är avskilt från andra delar av stallet med täta väggar.

Ströad liggyta

Med ströad liggyta menas en ströbädd som i regel kräver daglig tillsyn och daglig utgödsling. Förbrukat och blött strömedel ersätts med nytt.

Ströbad/sandbad

Utrymme med luckert strömedel där värphöns i bur kan tillfredsställa sina beteendebestånd såsom att picka, sprätta och utföra sandbadsbeteende.

Ströbädd

Med ströbädd menas en bädd som gödglas ut med ett intervall från någon eller några veckor upp till ett år. En ströbädd hålls torr genom att nytt strömedel tillförs ovanpå det gamla. En ströbädd som "brinner" kallas vanligen djupströbädd.

Termisk komfort

Djuren har termisk komfort inom den s.k. termoneutrala zonen. I denna zon kan djuren utan svårigheter upprätthålla sin värmebalans. Den termoneutrala zonen begränsas nedåt av den nedre kritiska temperaturen och uppåt av den övre kritiska temperaturen. Vid temperaturer under den undre kritiska temperaturen måste djuren öka sin ämnesomsättning och äta mer foder för att behålla sin kroppstemperatur. Vid temperaturer över den övre kritiska temperaturen kommer djurens kroppstemperatur att stiga på grund av att de av fysikaliska skäl inte kan bli av med sin överskottsvärme. Temperaturgränserna påverkas av en mängd faktorer såsom djurslag, djurvikt, utfodringsintensitet, lufthastighet, luftfuktighet, liggytor, strö, antal djur i gruppen och fixeringsgrad.

Tillgänglig area

För hönsen ständigt tillgängliga areor med minst 0,3 m bredd och minst 0,45 m fri höjd. Redesarean får inte medräknas.

Totalarea

Begreppet används i bilaga 2 och 3 och avser areor där djuren kan röra sig utan hinder, som regel liggarea och gödslingsarea. Anordningar för utfodring som inkräktar på totalarean inräknas inte i denna. Dock får ätbås i ströad ligbox för grisar inräknas i totalarean under förutsättning att funktionen i boxen inte påverkas negativt.

Utegångsdjur

Djur som går ute eller har möjlighet att gå ut på betesmark eller i rasthage halva dygnet eller mer under den kalla årstiden då betestillväxt inte sker.

Övertemperatur

Skillnaden mellan lokal och omgivande temperatur ifråga om pälsdjur. Skillnaden mellan stalltemperaturens förväntade värde och rådande värde ifråga om utrustning för larm.